

Brottsoffer

TIDNINGEN BROTTSOFFER | BROTTSOFFERJOURERNAS RIKSFÖRBUND

NR 4/2013 | ÅRGÅNG 18

Mängdbrott

En fråga om trygghet

Med fokus på vardagsbrotten

Skånepolisen satsar på
mängdbrottsgrupp • Sid 10

"Påverkade livet under lång tid"

Hon utsattes för brott
som tonåring • Sid 12

Här får offer för mängdbrott stöd

Brottsofferjouren i Örebro
om sitt arbete • Sid 14

**BROTTSOFFERJOURERNAS
RIKSFÖRBUND**

TIDNINGEN BROTTSOFFER

Utgives av Brottsofferjourernas Riksförbund
TEL: 08-644 88 00
Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm
www.boj.se • www.tidningenbrottsoffer.se
tidningenbrottsoffer@boj.se

Brottsofferjourernas Riksförbund, BOJ, är en ideell organisation som arbetar för bättre villkor för brottsoffer, vittnen och anhöriga. Riksförbundet har drygt 90 medlemsföreningar, lokala brottsofferjourer, över hela landet. Där kan den som utsatts för brott få kostnadsfri och konfidentiell hjälp. BOJ har också vittnesstödsverksamhet vid de flesta tingsrätter och hovrätter i Sverige. Förra året gav brottsofferjourerna stöd till närmare 100 000 brottsoffer, vittnen och anhöriga.

ANSVARIG UTGIVARE

Sven-Erik Alhem
073-973 86 00 • 070-857 76 00
sven-erik.alhem@boj.se

REDAKTÖR

Amanda Säfström
08-550 486 07 • amanda.safstrom@boj.se

GRAFISK FORM

Karin Nilsson och Nils Jarlsbo
www.karinform.se & www.jarlsbo.com

OMSLAGSFOTO

August Åberg/Bildarkivet.se

ANNONSER

Lars Strömbäck
040-602 14 30 • lars.stromback@fbmedia.se
Sven Hägglund
040-602 14 95 • sven.hagglund@fbmedia.se

TRYCK

Tidningen Brottsoffer ges ut med stöd av Förbundsmedia i Malmö AB. Tidningen är tryckt på miljövänligt papper (Amber Graphic) av Exaktaprinting, Malmö.
ISSN 1400-075X och upplaga 13 000 ex.

Redaktionen ansvarar ej för insänt ej beställt material. Citera oss gärna men ange källan.

Tidningen Brottsoffer utkommer med fyra nummer per år. Som medlem i en lokal brottsofferjour får du tidningen gratis. Tänk på att uppdatera dina medlemsuppgifter.

FOTO: AMANDA SÄFSTRÖM

FOTO: AMANDA SÄFSTRÖM

FOTO: LEIF JOHANSSON/BILDARKIVET.SE

FOTO: AMANDA SÄFSTRÖM

2 Ordförande har ordet

3 Riksnytt

4 Aktuellt

5 Debatt

7 Fråga experterna

9 Tema: Mängdbrott

9 Tre av fyra anmälda brott är mängdbrott
• 10 Med mängdbrott i fokus • 12 Bearbetningen behövde ta tid • 14 "De flesta vi har kontakt med har utsatts för mängdbrott"

16 Jourerna berättar

**23 Brottsofferjourernas
kontaktuppgifter**

Vill du skänka ett bidrag till Brottsofferjourernas Riksförbund?

Vi är mycket tacksamma om du som läser tidningen vill bidra ekonomiskt till vår verksamhet. Vi tar tacksamt emot ditt bidrag på vårt 90-konto med **plusgironummer 90 03 44-3** eller **bankgiro 900-3443**.

Mängdbrotten måste prioriteras

Ambitionsnivån hos de brottsbekämpande myndigheterna måste höjas för att tackla vardagsbrotten, skriver Sven-Erik Alhem.

Text: Sven-Erik Alhem Foto: Johanna Alhem

Sven-Erik Alhem är förbundsordförande för Brottsofferjourernas Riksförbund och ansvarig utgivare för Tidningen Brottsoffer. Han har tidigare varit överåklagare och är nu samhällsdebattör samt utnyttjas flitigt som expertkommentator i media.

Genom en annons i Tidningen Brottsoffer stöttar du brottsofferjourernas viktiga arbete. Kontaktuppgifter till våra annonsförsäljare på Förbundsmedia i Malmö AB hittar du på sid 1.

Var och en av oss har sannolikt drabbats åtminstone någon gång av ett vardagsbrott. Vardagsbrott innefattar lite av varje. Det är misshandel, snatteri, skadegörelse, olika trafikbrott och det särskilt integritetskränkande brottet grov stöld i bostad.

Själva begreppet vardagsbrott är inte glasklart. Det låter som något grått och trist. Inträffar brotten endast vardagar mellan klockan 9.00-17.00? Så är det – som alla vet – inte. Vardagsbrotten är inte ens inskränkta till vardagar. De äger rum alla veckans dagar. Dag som natt. Året runt.

Brotten benämns även mängdbrott. För att de är så många. Och så vardagliga.

Min son fick nyligen båda sina bilrutor inslagna en natt när någon ville ha tag i en jacka som han – vårdslöst nog – lämnat kvar synlig i bilen. För så får man ju inte göra som god samhällsmedborgare. ”Töm bilen själv!” uppmanas vi ständigt. Öppna handskfacket och synliggör att du inte förvarar något av värde i bilen innan du lämnar den. Inte ens några kronor avsedda för parkeringsautomaterna bör vara kvar. Det är du som presumtivt brottsoffer som måste förhålla dig till kriminaliteten.

Detsamma gäller när du ska åka på semester. Då får du först förhandla med dina grannar så att alla inte tar semester samtidigt. Kräver planering. Någon måste finnas kvar som kan hänga sin tvätt på din lina. Kasta delar av sina sopor i din tunna. Klippa din gräsmatta. För att inte fresta inbrottstjuvar att bryta sig in hos dig. Vardag som söckendag. Dag som natt. Du måste ha fungerande lås mot vardags-

brotten. Larm tillika. Friska och alerta grannar erfordras.

Polisen då? Är det inte polisens uppgift att se till att inbrottstjuvarna i första hand hindras från att bryta sig igenom din altandörr? Och om de likväl gör det tillsammans med åklagare se till att lagöverträdarna hamnar bakom lås och bom? Jo, på pappret så klart. I verkligheten fungerar det inte alltid.

Polisen måste – allmänt sett – bli bättre på att tackla vardagsbrotten. Precis som åklagarna. Med bättre metoder – till exempel genom ett helproffsigt modus operandiregister utöver allt annat proffsigt och högkvalitativt utredningsarbete – ska fler inbrottstjuvar skaka av nervositet för att åka fast. Och skaka galler efter inbrott. Straffvärdet bör höjas. Brotten prioriteras. Ambitionsnivån höjas hos de brottsbekämpande myndigheterna.

Hela polisen måste bli lika bra som de många lysande krafterna är redan idag.

Min son hann anmäla inbrottet i bilen och få hela rutor insatta innan det var dags för nästa vardagsbrott. Den nyss reparerade bilen blev då – tillsammans med en intillparkerad annan bil – nermejad av en förbipasserande taxiförare, som uppenbarligen hade sin uppmärksamhet riktad mot något annat än framåt vägbanan. Hastigheten var avsevärt högre än de högst tillåtna 40 km/h. Med andra ord ett nytt vardagsbrott, vårdslöshet i trafik, med kraftiga återverkningar för den som utsätts för brottet. Även jag märkte av det eftersom min bil snabbt tillfälligt fick ersätta den nermejade som gick direkt till skrotning. ■

Våga prata

Under oktober genomfördes utbildningsturnen Våga prata. På flera platser i landet hölls en heldag för att öka kunskapen om och stärka arbetet mot sexuellt våld.

Våga Prata är ett samarbete mellan Brottsofferjourenas Riksförbund, Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund, Mobila Dokumentärredaktionen och filmaren Ewa Cederstam. Målet är att sprida ny kunskap om sexuellt våld och skapa en plattform där ideella och professionella aktörer kan mötas lokalt för att hjälpa drabbade. Höstens utbildningsturné finansierades med medel från Ungdomsstyrelsen och utbildningsdagar har hållits i Falun, Stockholm, Malmö och Helsingborg. ■

FOTO: LOUISE BERG

Mats Gehlin, polisutredare av relationsbrott och sexualbrott, Suzann Larsdotter, auktoriserad socionom och sexolog, och dokumentärfilmaren Ewa Cederstam som gjort filmen Våga minnas, föreläste under Våga Pratas utbildningsturné.

Ny bok för stärkt stöd till brottsutsatta med funktionsnedsättning

Våldsamt osynligt. En bok om brottsutsatthet och funktionsnedsättning lanserades i slutet av november. Våld mot personer med funktionsnedsättning är ett dolt samhällsproblem, trots att en psykisk eller fysisk funktionsnedsättning innebär en ökad risk att utsättas för övergrepp.

Syftet med Våldsamt osynligt är att öka kunskapen och förbättra stödet till brottsutsatta personer med funktionsnedsättning. Boken är framtagen inom projekt Brottsutsatt och funktionsnedsättning som Brottsofferjourenas Riksförbund driver i samarbete med Handikappförbunden och Studieförbundet Vuxenskolan med medel från Arvsfonden. ■

FOTO: KARIN NILSSON/KARINFORM

Våldsamt osynligt. En bok om brottsutsatthet och funktionsnedsättning är framtagen för att förbättra stödet till brottsutsatta personer med funktionsnedsättning.

Samverkanskonferens för stärkt kvinnofridsarbete

Varje dag möter brottsofferjourerna våldsutsatta kvinnor. En viktig faktor för att kvinnorna och deras barn ska få det stöd de har rätt till är samverkan. Därför anordnar Brottsofferjourenas Riksförbund samverkanskonferenser där polis, socialtjänst och brottsofferjourer möts, får kompetensutveckling och kan skapa en gemensam grund för samverkan.

Samverkanskonferenserna genomförs med medel från Socialstyrelsen och totalt har nu sex konferenser för olika delar av landet genomförts under de senaste tre åren. Under hösten 2013 hölls två konferenser. I september för deltagare från polis, socialtjänst och brottsofferjourer i Blekinge, Skåne och Kronobergs län. I november hölls en konferens för deltagare från Dalarnas och Västmanlands län.

Under 2012 gav landets drygt 90 brottsofferjourer stöd till 48 324 personer varav 28 724 var brottsdrabbade kvinnor. Av dem hade 6 339 kvinnor utsatts för misshandel och 1 019 för grov kvinnofridskränkning. ■

Personer med utrikesfödda föräldrar är mer utsatta för brott än andra grupper i befolkningen. Det visar undersökningar från Brottsförebyggande rådet, Brå. Trots att utsattheten för brott generellt sett har minskat de senaste sju åren, har utsattheten för personer med utrikesfödda föräldrar ökat från drygt 9 procent år 2005 till närmare 16 procent 2012.

Enklare att ansöka om brottsskadeersättning

Brottsoffermyndigheten vill göra det enklare för brottsoffer att ansöka om brottsskadeersättning. Därför har myndigheten dels tagit fram en förenklad blankett och dels en elektronisk blankett för ansökan. I den förenklade blanketten behöver bara ett fåtal uppgifter fyllas i och Brottsoffermyndigheten kommer sedan att samla in de övriga uppgifter som behövs för att komplettera ärendet. ■

12 100

personer lever med skydd för sina personuppgifter, enligt uppgifter från Skatteverket som återges i promemorian Skydd av personuppgifter för hotade och förföljda personer (Ds 2013:47). Skyddade personuppgifter är Skatteverkets samlingsrubrik för de olika skyddsåtgärderna sekretessmarkering, kvarskrivning och finge-rade personuppgifter inom folkbokföringen.

Brå ska kartägga kränkningar på nätet

Kunskapen om hot och kränkningar på nätet måste ökas. Det menar regeringen som nu gett Brottsförebyggande rådet i uppdrag att kartlägga polisanmälda hot och kränkningar som skett via internet.

Brottsförebyggande rådet, Brå, ska studera hur kränkningarna på nätet ser ut och undersöka vilka som drabbas. Myndigheten ska också identifiera vilka problem som uppstår i rättsväsendets arbete med att utreda och lagföra hot och kränkningar som begåtts på nätet. Det ska sedan utmynna i förslag på hur rättsväsendets arbete kan förbättras. Uppdraget ska redovisas till regeringen i början av februari 2015.

I samband med uppdraget till Brå har regeringen också lagt fram en proposition som bland annat innehåller ett förslag om att ta bort kravet i brottsbalken på särskilda skäl för att väcka allmänt åtal för förtal och förolämpning. Syftet är

FOTO: JÖRGEN WIKLUND/BILDDARKIVET.SE

Brottsförebyggande rådet har fått i uppdrag av regeringen att kartlägga hot och kränkningar på nätet.

att allmän åklagare och Justitiekanslern i högre grad ska kunna bistå enskilda som till exempel har utsatts för förtal på internet. ■

Civilanställda kan få leda förundersökningar

Det bör inte vara ett krav att ha polisutbildning för att leda förundersökningar inom polisen. Det föreslår regeringens utredare.

I utredningen som nu lämnats till regeringen föreslås utökade befogenheter för civilanställda inom polisen. Utredaren Stefan Mann har beskrivit och avgränsat vilka slags arbetsuppgifter som kräver en polisans kompetens.

Idag får endast personer med polisutbildning leda förundersökningar, men utredningen ger förslag på ändringar i rättegångsbalken och polisförordningen för att effektivisera utredningsverksamheten. Bland annat föreslås att polismyndigheten ska förordna den som ska

FOTO: BJÖRN SVENSSON/BILDDARKIVET.SE

Även civilanställda inom polisen ska kunna leda förundersökningar. Det föreslår regeringens utredare.

leda förundersökningar hos polisen och att ett krav ska vara att den som förordnas har tillräcklig kompetens, utbildning och erfarenhet. ■

”Dags att sätta fokus på brottsoffren”

DEBATT. Samhället måste bli bättre på att stödja, informera och hjälpa brottsoffer. Därför vill socialdemokraterna ge brottsofferjourerna ökade resurser, skriver Morgan Johansson (S).

Nästan var fjärde person säger att de varit utsatta för brott enligt den nationella trygghetsundersökningen för 2012. Att utsättas för ett brott är ofta traumatiskt, och för många lämnar det spår resten av livet. Samhället behöver bli bättre på att stödja, informera och hjälpa brottsoffer. Även vittnen och närstående är i stort behov av stöd. Brottsofferjourernas arbete erbjuder en unik kompetens i rättsprocessens snåriga system. För att utveckla brottsofferarbetet och nå nya grupper krävs utökade resurser.

I vårt förslag till budget för 2014 vill vi förbättra det ideella brottsofferstödet. Därför satsar vi socialdemokrater 10 miljoner kronor som ska gå till att förstärka brottsofferjourernas arbete. Sammantaget innebär det mer än en fördubbling av det stöd som finns idag.

Allt fler söker stöd hos brottsofferjourerna. Om brottsofferjourerna inte får ökade resurser kommer många brottsoffergrupper att drabbas.

Brottsofferjourerna fungerar också som ett mycket viktigt stöd för kvinnor som utsatts för våld av en närstående. Kvinnojourerna gör ju ett ovärderligt arbete för dessa kvinnor, men man glömmer ofta bort att också brottsofferjourerna ger ett mycket omfattande stöd till våldsutsatta kvinnor. Brottsofferjourernas Riksförbund har varnat för att om inte ytterligare resurser skjuts till, så blir svårt att arbeta vidare med området våld i nära relationer. Det skulle vara förödande för alla kvinnor som är utsatta för den här typen av brott. Dessvärre glömde regeringen bort brottsofferjourerna i sin budgetproposition, men det gör inte vi socialdemokrater.

Övergripping mot flickor och kvinnor är ett av våra största samhällsproblem och handlar i grund och botten om bristande jämställdhet. Sverige får inte hamna i ett vakuum när det gäller att värna personers sexuella integritet och brottsoffers rätts-säkerhet. Det krävs både skärpt lagstiftning och ökat fokus på brottsoffer.

Utöver resurstillskott till brottsofferjourerna, så har vi

FOTO: KATINKA IGELBERG

Morgan Johansson (S).

socialdemokrater lagt ett antal förslag för att ytterligare stärka skyddet för brottsoffer, och särskilt våldsutsatta kvinnor:

- **Vi vill att målsägandebiträden ska komma in redan när brottsanmälan sker.** Det innebär stöd och hjälp för den som utsatts för våld eller sexualiserat våld, och ofta befinner sig i en traumatiserad situation. Tyvärr verkar regeringen här vilja gå i motsatt riktning. Regeringen utreder istället hur man ska kunna minska kostnaderna för målsägandebiträden.

- **Vi vill inrätta en oberoende granskningskommission för att undersöka varför så få våldtäktsanmälningar leder till åtal i Sverige.** Det är anmärkningsvärt låga tal för ett så pass grovt brott.

- **Vi vill höja straffen för de grövsta sexuella övergreppen.** Det kan vara fall där det till exempel rör sig om flera gärningsmän mot ett ensamt offer och där man tillämpat grovt våld. Vi vill införa ett nytt brott – synnerligen grov våldtäkt – som ska kunna ge sex till tio års fängelse.

- **Vi vill öka kvaliteten när det gäller rättsintyg.** Rättsintygen har en avgörande betydelse i utredningar och rättegångar som rör våldtäkter. Är ett rättsintyg felaktigt kan det innebära en fara för rättssäkerheten. En utredning från 2011 visade att nästan hälften av rättsintygen innehöll felaktigheter som behövde rättas till, och mer än var tionde innehöll allvarliga fel. Regeringen måste säkerställa att det finns ett kvalitets-säkrat system för att skriva rättsintyg, samt att resurserna är tillräckliga.

Det är nu dags att sätta fokus på brottsoffren!

MORGAN JOHANSSON (S)

Ordförande i justitieutskottet

Läs replik från företrädare för Alliansen på nästa sida.

”Vi jobbar för ett tryggare Sverige”

REPLIK. Alliansen har genomfört den största satsningen som gjorts på rättsväsendet i modern tid, skriver Johan Linander (C), Krister Hammarberg (M), Johan Pehrson (Fp) och Caroline Szyber (Kd) som svar till Morgan Johansson (S).

Alliansen jobbar outtröttligt för att Sverige ska bli ännu tryggare. Den trygghetsundersökning som Brottsförebyggande rådet gör visar tydligt att det arbete vi har gjort gör att vi känner oss tryggare nu än då Alliansen tillträdde 2006. Vid frågan om man känner sig otrygg vid promenad sent på kvällen svarade 21 procent ja 2006. 2012 hade siffran gått ner till 15 procent. Det är bra. Självklart är det dock mer som måste göras. Det är bra att även Socialdemokraterna äntligen går ut och vill göra mer för brottsoffren.

De ideella organisationernas insatser för brottsoffer utgör ett viktigt och värdefullt komplement till myndigheternas arbete. Det gäller inte minst det arbete som brottsofferjourerna utför, bland annat för kvinnor som utsatts för våld av en närstående. Genom Brottsofferfonden säkerställs ekonomiskt stöd till olika former av brottsofferinriktad verksamhet och forskning. Socialstyrelsen ansvarar för att fördela pengar bland annat för arbete med att motverka våld mot kvinnor. Brottsofferjourernas Riksförbund har fått årliga bidrag och i årets budgetproposition förstärktes statsbidraget och permanentades för att öka förutsättningarna för ideella organisationer som arbetar med att motverka våld mot kvinnor att få stöd för sin verksamhet.

Bortsett från att Alliansen genomfört den största satsningen som har gjorts på rättsväsendet i modern tid så diskuterar vi just nu även andra förslag för att öka brottsoffrens trygghet.

• **Fler stödcentrum för unga brottsoffer.** För att ytterligare öka tryggheten och hjälpa brottsoffer diskuterar vi nu behovet av fler stödcentrum för unga brottsoffer. Det finns idag ett antal stödcentrum för unga brottsoffer och gärningsmän runt om i landet och dessa fungerar i regel mycket väl. Vi vill därför bidra till att fler stödcentrum för unga brottsoffer och gärningsmän inrättas.

• **Inför en ”underrättelsegaranti”.** Om man har utsatts för ett brott är det inte ovanligt att man känner sig rädd för gärningsmannen. För att hjälpa brottsoffer överväger vi också att införa en ”underrättelsegaranti” som skulle ge offret rätt att i förväg få veta om gärningsmannen kommer att befinna sig på fri fot. Detta skulle särskilt för kvinnor som utsatts för våld av en närstående man kunna innebära en ökad trygghet.

• **”En väg in”.** Överväg ytterligare åtgärder för att hjälpa brottsoffer, till exempel att skapa ett ”en väg in”-system för att brottsoffer med lätthet ska kunna kontakta polisen och få veta mer om vad som händer i just deras fall.

• **Hjälp med skadestånd.** Som brottsoffer är det ofta förenat med obehag att kontakta förövaren för att få ut ett skadestånd man har tildömts. Även förövare som vill betala skadestånd tycker ofta att det är svårt att ta kontakten med offret. Vi överväger därför att upprätta en länk mellan offer och förövare för att se till att skadestånd utbetalas utan att offret ska behöva känna otrygghet.

Johan Linander (C).

Krister Hammarberg (M).

Johan Pehrson (Fp).

Caroline Szyber (Kd).

Alliansen har gjort mycket för att förbättra tryggheten i Sverige, dels genom att generellt förbättra rättsväsendet och polisen, men också genom att förbättra situationen för brottsoffer. Självklart stannar vi dock inte här utan vill ta Sverige vidare mot ytterligare trygghet och lägre kriminalitet.

JOHAN LINANDER (C)

Vice ordförande i justitieutskottet

KRISTER HAMMARBERGH (M)

Ledamot i justitieutskottet

JOHAN PEHRSON (FP)

Ledamot i justitieutskottet

CAROLINE SZYBER (KD)

Ledamot i justitieutskottet

"Alliansen ger inget svar"

SLUTREPLIK. Regeringen sa nej till en förstärkning till brottsofferjourerna. Det menar Morgan Johansson (S) i sitt svar till Alliansen.

Det är viktigt att förutsättningar finns för att upprätthålla och utveckla det ideella brottsofferstödet. Utan ökade resurser riskerar grupper, som våldsutsatta kvinnor, att få försämrat stöd. Vi socialdemokrater ville i vårt förslag till budget inför 2014 förstärka brottsofferjourerna med 10 miljoner kronor. Mer än en fördubbling av det stöd som finns idag. Det sa regeringspartierna nej till.

Tyvärr ger regeringspartierna heller inget svar på brottsofferjourernas värdjan om mer resurser. De hänvisar till det faktum att Socialstyrelsen har fått förstärkt statsbidrag. Det är i sig bra att Socialstyrelsen kan fördela ut mer medel till ideella organisationer för att motverka våld mot kvinnor. Problemet för brottsofferjourernas del är att regeringen redan har lovat bort de ökade statsbidragen till kvinnojourerna. Att kvinnojourerna får mer resurser är bra. Mindre bra är att regeringspartierna siffertrixar. Det går inte att använda samma statsbidrag två gånger.

Faktum är att regeringen "glömde" bort brottsofferjourerna i sin budgetproposition, men det gjorde inte vi socialdemokrater.

MORGAN JOHANSSON (S)
Ordförande i justitieutskottet

FOTO: AMANDA SÄSTRÖM

Eva Andersson är advokat. Till vardags arbetar hon oftast som målsägandebiträde där hon hjälper och stödjer brottsoffer att driva sina mål. Hon har också skrivit "Brottsoffret och rättsprocessen", del två i Brottssofferjourernas Riksförbunds kunskapsserie om brottsoffer.

FOTO: LEIF MILLING

Hans Sjölander är tillförordnad brottsskadechef på Brottsoffermyndigheten. I Tidningen Brottssoffer svarar han på frågor om brottsskadeersättning och skadestånd.

FOTO: SARA LINDQUIST

Anneli Svensson är socionom och legitimerad psykoterapeut. Hon har tidigare arbetat inom kriminalvården, socialtjänsten och med RFSLs brottsofferjour. Hon har lång erfarenhet av brottsofferstödjande arbete.

Har du frågor till expertpanelen? Skicka dem till fragaexperten@boj.se. Experterna har enbart möjlighet att besvara de frågor som publiceras i tidningen. Vi tar oss friheten att korta ned de frågor vi får.

Varför berättar inte polisen om rimliga belopp?

Varför frågar polisen den som utsatts för brott vilket skadeståndsanspråk han eller hon vill ha, när det ändå verkar vara förutbestämt ungefär hur mycket som går att få ut? Skulle inte polisen bara kunna berätta vad som är rimligt enligt praxis istället för att den som är brottsutsatt själv ska söka svaret på andra ställen?

Ett skadestånd är inte förutbestämt, utan beror på förhållandena i varje enskilt fall. Den som har utsatts för brott och skadats kan begära ersättning för kostnader, inkomstförlust, sveda och värk, lyte (till exempel ärr), stadigvarande men (bestående funktionsnedsättning), särskilda olägenheter och kränkning. Ur brottsoffersynpunkt är det ju önskvärt att polisen har kompetens och kan hjälpa till med skadeståndet. Brottsoffermyndigheten bistår med upplysningar om skadestånd på myndighetens webbplats. Det finns också möjlighet att ringa till myndighetens servicetelefon på 090-708200. De uppgifter som polisen får går vidare till åklagaren som framför skadeståndskravet i rättegången. I vissa fall kan skadeståndsfrågan skötas av ett så kallat målsägandebiträde som företräder brottsoffret i rättegången.

HANS SJÖLANDER Tj brottsskadechef

Hur går jag vidare efter inbrottet?

En dag efter jobbet kommer jag hem och upptäcker att någon har brutit sig in i min lägenhet. Någon har olovligen tagit sig in i min privata frizon, förstört och rotat runt bland mina saker. Visst jag klarar mig utan det som är borta och det verkar som om jag kommer att få pengar via försäkringen, men vissa dagar känner jag en sådan ilska att jag inte vet vart jag ska ta vägen. Det är fruktansvärt kränkande och jag vill ha hämnd. Det händer till och med att jag sjukskriver mig från jobbet för att jag inte vill lämna lägenheten. Hur ska jag någonsin kunna komma över detta?

Du ska definitivt ta kontakt med din lokala brottsofferjour för att prata om det som hänt. Vänta inte. Målet vid traumabearbetning är att få hjälp att ta sig till en situation där traumat inte längre hotar ens existens och att det är möjligt att leva med det som hänt utan att känna hämnd etc. Men för att komma dit, speciellt om du mår sämre en längre period, är det viktigt att få stöd och support. Med andra ord gör dig mindre ensam i vad du varit med om och hur det känns. Berätta. Och det du upplever är helt normala reaktioner på att bli inkräktad på som vid ett inbrott.

ANNELI SVENSSON Socionom och psykoterapeut

Fråga experterna

Hur mycket kan jag påverka min anmälan?

Jag har anmält min förre detta man för misshandel, men jag vill inte att han ska hamna i fängelse. Efter att vi pratat mycket har han nu gått med på att söka hjälp för sitt våldsbeteende som bland annat beror på att han dricker för mycket. Nu undrar jag hur mycket jag kan påverka. Kan det bli fängelse, även om jag inte vill detta? Jag har berättat för honom att en anmälan är gjord och bett honom söka psykologhjälp. Kan han slippa rättegång om han lovar att söka hjälp? Om han däremot skulle avbryta detta löfte vill jag gå till rätten för att försöka ge honom tvångsvård. Är detta överhuvudtaget okej?

Jag förstår mycket väl hur du känner. Jag har mött väldigt många kvinnor som utsatts för våld av en närstående och som till slut anmäler. Sedan blir relationen bättre och man ångrar att man anmält. Jag anser att man ska anmäla och låta polisen göra sin förundersökning. Har en person begått brott ska han eller hon också stå till svars för det. Det har ju hänt, sen spelar det ingen roll att man ångrar sig. Det är positivt om din före detta man tar tag i sina problem och bearbetar dem. Men det innebär inte att han bara därför undgår ett straff. Han kommer troligtvis att tilldelas en försvarare och den personen får se till att din före detta får rätt påföljd. Det behöver inte alltid bli fängelse utan det finns flera icke frihetsberövande påföljder såsom villkorlig dom och böter, skyddstillsyn etc. Domstolen tar hänsyn till de omständigheter som rör just din före detta när de dömer och tar genom Frivården reda på om han fortfarande är våldsbenägen och har ett övervakningsbehov.

Du kan inte påverka situationen så mycket och inte heller ställa ultimatum till honom på det sätt du beskriver. Låt polisen göra sin förundersökning och därefter får en åklagare ta ställning till om ärendet ska gå vidare till rätten eller inte. Har du behov

av att prata om vad som hänt eller behov av mer information kring exempelvis rättsprocessen och olika påföljder kan du alltid ta kontakt med närmaste brottsofferjour. De kan stötta dig i din situation och ge dig mer information. Lycka till!

EVA ANDERSSON Advokat

Vilket ansvar har skolan för mobbning?

Vilket ansvar har egentligen skolan när deras elever blir mobbade? Min son blev utsatt för grov mobbning under flera års tid. Han har blivit slagen, kränkt och hotad. Jag har pratat med lärare och rektor på skolan. De har lovat ta tag i saken, men inget har hänt. Till sist blev enda utvägen att byta skola. Det har vi nu gjort och min son börjar antligen få ett bättre liv. Men ilskan över att förre skolan inte gjorde något finns kvar. Kan jag anmäla skolan på något sätt eller är det bättre att vi bara försöker gå vidare och glömmer det som varit?

Jag förstår att det har varit en fruktansvärt jobbig tid för din son och också för er föräldrar. Skolan måste agera så snart de får kännedom om att en elev blir kränkt. All skolpersonal har en skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn. Skolans rektor ska agera, utreda vad som hänt och vidta åtgärder som innebär att eleven får hjälp och stöd och att mobbningen upphör. Skolpersonalen har befogenhet att ta till disciplinära åtgärder mot elever som beter sig kränkande mot andra elever. Ibland är mobbningen så allvarlig att skolan polisanmäler saken. Skolan har alltså en skyldighet att se till att alla elever känner sig trygga i skolan. I ert fall verkar skolan inte ha tagit sitt ansvar och det är fel att din son som blivit utsatt är den som måste byta skola för att mobbningen ska upphöra. Det är positivt att höra att han verkar må bättre nu.

Det finns möjlighet att anmäla skolan

och också möjlighet att begära skadestånd för din son eftersom han utsatts för kränkningar i förre skolan. Jag tycker ni skall vända er till Barn- och elevombudet och anmäla. Det kan kännas bra för din son att få upprättelse och det kan också stärka honom i framtiden att få känna att någon agerar å hans vägnar. Barn- och elevombudet kan driva ärendet i rätten åt er och kan också framföra skadeståndsanspråk mot skolan. Ni kan skriva dit: Barn- och elevombudet, Box 23069, 104 35 Stockholm

EVA ANDERSSON Advokat

Hur ska jag få båda att göra rätt för sig?

Jag blev utsatt för ett rån förre året. Två gärningsmän dömdes till fängelse och att de solidariskt skulle betala ett skadestånd till mig på 14 000 kronor. Den ena har betalt hälften, men den andra vägrar betala. Vad ska jag göra? Kronofogden är tillkallad men det händer ingenting. Det känns som ett hån om man tänker på vad som drabbade mig, och den ena gör inte ens rätt för sig.

Om domstolen har dömt flera gärningsmän att tillsammans betala ett skadestånd, råder ett så kallat solidariskt betalningsansvar. Det innebär i ditt fall att du kan kräva vem som helst av de två gärningsmännen på hela beloppet, inte bara en del av det. Den som betalar hela skulden kan kräva den andre på hans andel. Om det genom utredning hos Kronofogden visar sig att gärningsmännen saknar förmåga att betala hela skadeståndet, bör du vända dig till ditt försäkringsbolag och i sista hand till Brottsoffermyndigheten för prövning av rätt till försäkringsersättning respektive brottsskadeersättning i stället för skadeståndet.

HANS SJÖLANDER Tf brottsskadechef

Tre av fyra anmälda brott är mängdbrott

Ungefär tre fjärdedelar av alla brott som polisanmäls varje år är mängdbrott, enligt polisen. Mängdbrott kallas ofta också för vardagsbrott eller miljonbrott, eftersom de är så vanligt förekommande.

Till mängdbrotten räknas alla brott där polis, och inte åklagare, är förundersökningsledare. Bland mängdbrotten finns bland annat stöld, inbrott, skadegörelse, bedrägerier, misshandel, olovlig körning och rattfylleribrott.

I maj 2009 fick Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket i uppdrag av regeringen att sätta in åtgärder för att mängdbrottsbehandlingen skulle bli mer effektiv. Regeringen ansåg att den totala handläggningstiden för mängdbrott var för lång och att lagföringen av dessa brott behövde öka väsentligt.

När myndigheterna ett år senare redovisade sitt uppdrag till regeringen rapporterade de att deras samverkan hade intensifierats. De hade bland annat tagit fram en gemensam modell för hur mängdbrott skulle hanteras från anmälan till dom. Åklagarmyndigheten och Rikspolisstyrelsen hade enats om en gemensam strategisk inriktning för mängdbrottsbekämpningen. Myndigheterna fick sedan nya uppdrag kring mängdbrott i sina regleringsbrev från regeringen.

I sin årsredovisning för 2012 skriver Åklagarmyndigheten att samtliga åklagarkammare hade infört någon sorts mängdbrottsorganisation vilket kunde

Skadegörelse och stöld är några av de brott som ingår i kategorin mängdbrott.

ha bidragit till en effektivare handläggning. Bland annat hade försök inletts med att koncentrera handläggningen av samtliga trafikärenden i landet till två åklagarkammare. Åklagarmyndigheten menade också att myndigheten inte för närvarande såg "något behov av att vidta ytterligare åtgärder". Av alla brottsmisstankar som hanterades inom Åklagarmyndigheten under 2012 utgjorde mängdbrotten ungefär hälften.

När rikspolischef Bengt Svenson sammanfattade förra årets arbete i Polisens årsredovisning 2012 konstaterade han att utvecklingen inom utredningsverksamheten var sämre än året innan. Han skrev "När det gäller mängdbrottsutredningarna kan och ska Polisen prestera bättre. Även om bilden inte är ensidig – under 2012 levererade vi fler ärenden till åklagare när det gäller bostadsinbrott – måste polismyndigheterna framöver bedriva ett intensivt arbete för att öka antalet ärenden som överlämnas till åklagare."

AMANDA SÄFSTRÖM

Begreppet mängdbrott innefattar alla brott där polisen är förundersökningsledare.

De vanligaste mängdbrotten är trafikbrott, narkotikabrott och snatteri, men även misshandel, våld mot tjänsteman och enklare bedrägerier är några av de brott som ingår i kategorin.

Många vardagsbrott blir inte polisanmälda

Mer än vart tredje vardagsbrott anmäls aldrig till polisen. Det visar en undersökning som Opinion Stockholm gjort på uppdrag försäkringsbolaget If. Studien bygger på en undersökning bland drygt 1 000 personer i Stockholms län. Enligt undersökningen är mörkertalet störst vid smitning från exempelvis trafikolycka och parkeringsskador där mörkertalet beräknas till 58 procent. Vid skadegörelse på egendom, tomt eller fastighet är mörkertalet 49 procent.

Försäkringsbolaget If driver också webbplatsen www.vardagsbrott.se där bland annat statistik, undersökningar och texter kring vardagsbrott finns samlat. ■

3,3 miljarder

kronor uppskattades polisens årliga kostnader för hantering av mängdbrott till vid en granskning av Riksrevisionen 2010. Enligt rapporten *Hanteringen av mängdbrott – en kärnuppgift för polis och åklagare* utgjorde summan en tredjedel av den samlade kostnaden för polisens utredning och lagföring.

”När det gäller mängdbrottsutredningarna kan och ska Polisen prestera bättre.

Rikspolischef Bengt Svenson i Polisens årsredovisning 2012.

Med mängdbrott i fokus

När mängdbrott konkurrerar med andra brott om polisens uppmärksamhet riskerar de att prioriteras bort. I Skåne arbetar polisen med att komma åt problemet genom en särskild grupp som arbetar enbart med mängdbrotten.

Text och foto: *Amanda Säfström*

– **Tanken är att vi ska arbeta** så som vi alla verkligen borde göra inom polisen, nämligen att vi hanterar ärendena så fort vi får dem i handen, säger kommissarie Marie Svanberg.

Sedan maj i år arbetar hon på Skånepolisens mängdbrottsgrupp som tillhör länskriminalen och är lokaliserad vid Värnhemstorget i Malmö. Totalt arbetar 23 personer i gruppen och Marie Svanberg är en av tre förundersökningsledare.

Gruppen får ärenden från kriminalsektionen och tilldelas främst brott som begåtts i Malmöområdet. Inom gruppen finns också ett team som särskilt arbetar med bedrägerier, men gruppen får in alla typer av mängdbrott.

– Det är väldigt spritt – från ofredande och snatterier till vapenbrott och även någon grov misshandel, berättar Marie Svanberg.

När ett ärende kommer in gör förundersökningsledarna en bedömning och märker det med en tidsgräns på antingen 14 dagar

” Vi har väldigt mycket kontakt med målsägande. De hörs alltid i alla ärenden och vi lägger inte ned ett ärende utan att målsägande blir hörd.

Marie Svanberg, kommissarie.

eller två månader. Gränsen finns sedan angiven på en leddidsblankett som följer med ärendet för att handläggaren som har hand om ska veta inom vilken tid det ska hanteras. För att arbetet i gruppen ska fungera krävs att förundersökningsledarna är väl insatta i handläggarna arbete.

– Det är viktigt att jag som förundersökningsledare för en kontinuerlig dialog med mina handläggare så att jag vet hur deras utredningssituation ser ut och inte lägger ärenden på dem när de inte kan hantera dem. Det kräver att jag är delaktig, engagerad, pratar med personalen, coachar och stämmer av hela tiden, säger Marie Svanberg.

I mängdbrottsgruppen är kontakt med målsägande en integrerad del av verksamheten.

– Vi har väldigt mycket kontakt med målsägande. De hörs alltid i alla ärenden och vi lägger inte ned ett ärende utan att målsägande blir hörd, säger Marie Svanberg.

– Vi är beroende av att åklagaren jobbar vidare med våra ärenden och ser vi ingen framgångsfaktor i ett ärende lägger vi ned det, men vi ringer alltid och berättar det för målsägande för att de ska få en förståelse för varför det läggs ned. Många gånger förstår de också varför brott inte har kunnat styrkas. Jag tycker att vi har en väldigt bra dialog där.

Tidningen Brottsoffer träffar Marie Svanberg på polishuset på Porslinsgatan i

” Vi kan ta väl hand om fingeravtryck och annan teknisk bevisning, men utan brottsoffret faller hela utredningsverksamheten.

Susanne Gosenius, länsansvarig brottsoffersamordnare.

Malmö. Under mötet ansluter Susanne Gosenius, länsansvarig brottsoffersamordnare. Hon ingår i myndighetens taktiska ledning som har ett länsövergripande samordningsansvar för strategi- och metodutveckling. Polismyndigheten i Skåne är indelad i fem polisområden och i samtliga finns minst två lokala brottsoffersamordnare. Enligt riktlinjerna för Polismyndigheten i Skånes brottsoffersarbete ska ”varje medarbetare i myndigheten medverka till att brottsoffer får det stöd, skydd, information och hjälp som erfordras”.

– Ur en polisiär aspekt är brottsoffret viktigt. Brottsoffret är ju vårt viktigaste bevismedel. Vi kan ta väl hand om fingeravtryck och annan teknisk bevisning, men utan brottsoffret faller hela utredningsverksamheten. Ju bättre bemötande, stöd och skydd desto säkrare bevismedel har vi, säger Susanne Gosenius.

Hon menar att det skett en stor utveckling av polisens brottsoffersarbete under de senaste åren.

– Rikspolisstyrelsen är klara och tydliga i sina riktlinjer – det har skett en

Marie Svanberg, kommissarie på Skånepolisens mängdbrottsgrupp och Susanne Gosenius, länsansvarig brottsoffersamordnare.

”Mängdbrotten blir inte prioriterade om de hanteras i flödet av allting annat, då läggs de åt sidan för det finns alltid annat som är viktigare.

Marie Svanberg, kommissarie.

ärenden ska kunna vandra på bästa sätt genom hela kedjan. Vi tittar på flödet och har regelbundna avstämningar där vi utvärderar vårt arbete och ser över vad det är som stoppar upp. Vi fångar upp problem och kan vi inte lösa dem själva lyfter vi dem till ledningen, säger Marie Svanberg.

Hon berättar att Lean på sikt ska införas i hela polismyndigheten och just nu pågår utbildningar för olika personalgrupper.

– Det vi kan se när man mäter hur snabbt vi hanterar ärenden jämfört med andra enheter som jobbar med liknande verksamhet är att det går mycket fortare för oss. Vi redovisar flera ärenden per person, säger Marie Svanberg.

Skånepolisens satsning på mängdbrott startade efter sommaren 2012 och har förlängts i omgångar. När Tidningen Brottsoffer besöker Skånepolisen är det ännu oklart om det blir en fortsättning efter årsskiftet. Marie Svanberg menar att polisen behöver långsiktiga satsningar för att kunna hantera mängdbrotten och tror att polismyndigheten i Skåne har hittat ett bra koncept.

– Mängdbrotten blir inte prioriterade om de hanteras i flödet av allting annat, då läggs de åt sidan för det finns alltid annat som är viktigare. Jag tror att det är väldigt bra att mängdbrotten utreds på en egen enhet. Åklagarna har också speciella mängdbrottsåklagare som sysslar med mängdbrotten. Jag tror på vår arbetsmetod, att den vidareutvecklas och införs på alla andra utredningsenheter, säger Marie Svanberg. ■

stor satsning på brottsofferfrågor. Det är mycket som händer med bland annat riskanalyser, bemötandefrågor, nationella larm, kontaktförbud inklusive elektronisk övervakning. Det betyder inte att vi är i hamn, men ibland när man känner att det går lite långsamt får man försöka blicka tillbaka. Jag började i den här myndigheten 2007 och då fanns det ingenting av det här. Det tar tid, men vi får inte glömma bort att det har hänt mycket på relativt kort tid. Successivt kommer det att ske en förändring, säger Susanne Gosenius.

I polisens nationella brottsofferundersökning från 2010 fick polisen i Skåne bäst betyg i landet när det gällde information till brottsoffer. 66,9 procent

uppgav att de var nöjda med den information de fått från polisen. Riksgenomsnittet låg på 61,7 procent. Även i tillgänglighet, bemötande och effektivitet fick Skånepolisen resultat över rikssnittet. Effektiviteten var den kategori där polisen över hela landet fick sämst betyg av de svarande. I hela Sverige var 23 procent av de svarande nöjda med polisens effektivitet, av de svarande i Skåne uppgav 24,8 procent att de var nöjda.

I mängdbrottsgruppen utgår arbetet från konceptet Lean, en verksamhetsfilosofi som har rötterna inom bilindustrin, men numera används inom många olika sorters verksamheter.

– Tanken är att vi ska tänka på hur

Bearbetningen behövde ta tid

Som tonåring utsattes Sara Thunberg för ett sexuellt ofredande under en bussresa. Tio år senare kan hon se tillbaka på hur det i kombination med polisens bemötande har format hennes liv.

Text och foto: Amanda Säfström

– **En enskild brotts handling** kan påverka en persons liv under väldigt lång tid om man inte får rätt stöd. Kanske även om man får rätt stöd, beroende på vad man har utsatts för. I mitt fall har det snart gått tio år sedan jag blev utsatt och jag kan fortfarande se starka kopplingar till hur det har påverkat mig, säger Sara Thunberg.

Hon möter Tidningen Brottsoffer på Brottsofferjouren i Örebro-Lekeberg där hon arbetar ideellt som stödperson och vittnesstöd. Den egna utsattheten har ökat hennes förståelse för brottsutsatta, tror hon.

– Jag har fått en helt annan förståelse för offer för framförallt sexualbrott. Både samhället och rättsväsendet lägger mycket skuld på den som blir utsatt. De får frågor som "Varför gjorde du inte motstånd?" och "Varför skrek du inte?". Men kroppen stänger av och man kan inte göra någonting.

År 2004 var Sara Thunberg 14 år och satt på bussen på väg till ett tandläkarbesök.

– Jag satt längst in vid fönstret och en man satte sig på sätet bredvid. Först märkte jag att han la ett par fingrar mot mitt lår, men tänkte att det kanske bara berodde på att det var trångt på bussen. Sedan kände jag hur hans hand började röra sig mot mitt underliv.

”En enskild brotts handling kan påverka en persons liv under väldigt lång tid om man inte får rätt stöd.

Hon berättar att det tog en stund innan hon förstod vad som hände och kunde samla kraft att reagera.

– Jag flyttade bort hans hand, men han flyttade tillbaka den. Sedan försökte han ta på mina bröst. Bussen var fullpackad och jag undrade varför inte någon annan reagerade. Men han gjorde det väldigt diskret och satt så att handen han använde för att tafs på mig inte syntes för dem som var runt omkring. För mig faller det sig inte naturligt att skrika, så jag fortsatte att försöka putta bort honom. Så höll det på i 20 minuter tills han klev av.

När Sara Thunberg steg av bussen hade hon svårt att ta till sig vad som hänt. Hon besökte tandläkaren som planerat, men efteråt gick hon till sin mamma som arbetade i närheten.

– I hissen på väg upp till hennes kontor kom alla känslorna, berättar hon.

– Efteråt frågade jag mig varför det hade hänt just mig. Jag hade trott att det här var något som kunde hända undan skymt utan så många vittnen, men det var på bussen mitt under rusningstid och ändå vågade han. Det var så överkligt.

Hennes mamma följde med henne hem. Eftersom Sara Thunberg vägrade att åka buss igen fick de gå ungefär en halvmil. Väl hemma gjorde de en polisanmälan tillsammans. Sara Thunberg trodde då att hon lämnat alla uppgifter polisen behövde. Därför blev det en obehaglig överraskning när en polis ringde upp henne ett halvår senare för hålla ett målsägandeförhör över telefon.

– Det rev upp en hel del eftersom jag inte ville prata om det med någon. Poli-

”Sedan berättade jag för min dåvarande bästa vän och hon skämtade bort det. Det gjorde att jag tystnade.

sen hade ingen förståelse för att jag blev ledsen. Han var bara intresserad av att få svar på sina frågor och var väldigt force- rande.

Någon månad senare kom ett beslut med posten där det stod att utredningen hade lagts ned.

De tog tid innan Sara Thunberg var redo att börja bearbeta det som hänt. De första dagarna direkt efteråt pratade hon med sin mamma och med en person i skolpersonalen som hon har förtroende för.

– Sedan berättade jag för min dåvarande bästa vän och hon skämtade bort det. Det gjorde att jag tystnade.

De som fanns runt henne försökte visa sitt stöd och signalerade att de fanns där om hon ville prata. Men först fyra år senare hände något som fick Sara Thunberg att inse att hon måste få hjälp att bearbeta det hon utsatts för.

– Jag hade kommit in i en period där jag kände att mitt liv inte var värt att leva. Det var ett resultat av det jag blivit utsatt för och polisens bemötande, i kombination med tonårshormoner. Jag sökte mig till fara och började utsätta mig för risk-situationer, berättar hon.

Bland annat började hon nattvandra och under en kväll när hon var ute i Örebro blev hon vittne till en grov misshandel.

– Det var fyra killar som sparkade och

När Sara Thunberg var 14 år utsattes hon för ett sexuellt ofredande på en buss, en händelse som har påverkat henne under lång tid efteråt. Det dröjde till exempel länge innan hon vågade åka buss själv igen. "Än idag åker jag bara buss om jag måste och jag sitter aldrig längst in vid fönstret. Jag vill sitta ytterst så att jag kan flytta på mig om något skulle hända", berättar hon

hoppade mot huvudet och halsen på en kille som låg ned. När det hände var jag helt övertygad om att jag såg en person dö framför mig, berättar hon

– Senare, under rättegången när jag vittnade, fick jag en chock när jag såg honom igen. Han hade klarat sig riktigt bra, men det fick jag reda på först då.

Som vittne fick Sara Thunberg ett helt annat intryck av polisens bemötande än hon fått som brottsutsatt.

– De ringde redan efter tre dagar. Jag förstär att det gick fortare eftersom tre av killarna blev gripna på plats och häktade, men det var en helt annan inställning från polisens sida. De var flexibla och erbjöd sig att komma hem till mig. Min erfarenhet är att det hänger väldigt mycket på vem det är man träffar på polisen.

Efter händelsen hade hon svårt att sova och sökte hjälp hos skolkuratoren som ordnade en kontakt med en kurator på Stödcentrum för unga brottsoffer.

– Då blev det tydligt att jag inte hade bearbetat det sexuella ofredandet och jag fick hjälp att bearbeta båda händelserna parallellt.

Kontakten med Stödcentrum fortsatte under två år och gav henne möjlighet att tala om allt från brottshandlingarna till hur relationerna till hennes anhöriga hade påverkats.

– Kuratorn tog också kontakt med min mamma, stöttade henne och pratade om hur hon kunde stödja mig. Jag vet att min mamma uppskattade mycket att även hon blev sedd, minns hon.

Hon beskriver tiden efter att hon blev

vittne till misshandeln som en helomvändning i livet.

– Jag började rannsaka mig själv och insåg att jag inte kunde fortsätta som jag gjorde utan måste ta tag i problemen.

Idag är Sara Thunberg utbildad socionom och arbetar som amanuens i socialt arbete vid Örebro universitet. Hennes mål är att bli doktorand och forska inom brottsofferområdet. På fritiden är hon engagerad i Brottsofferjouren och stöd till vittnen är en fråga hon brinner extra för. Hon brukar få uppdraget att följa med och visa domstolens lokaler för vittnen som är oroliga innan en rättegång.

– Även om det är två negativa händelser som har inträffat är det ändå dem som har gjort mig till den jag är idag. Utan dem skulle jag inte göra det jag gör och brinna för det jag gör. ■

”De flesta vi har kontakt med har utsatts för mångdbrott”

På Brottsofferjouren i Örebro-Lekeberg får många personer som utsatts för mångdbrott stöd. Tidningen Brottsoffer mötte verksamhetssamordnaren Lisa Henningsson och stödpersonen Margret Lundin för ett samtal om vilka reaktioner och tankar de möter bland dem som drabbats.

Text och foto: Amanda Säfström

Brottsofferjouren Örebro-Lekeberg

■ Under 2012 fick 779 personer stöd av Brottsofferjouren i Örebro-Lekebergs stödpersoner. Jourens vittnesstöd gav stöd och information till totalt 3 502 personer genom vittnesstödsverksamheten vid Örebro tingsrätt. ■ Jouren har sju stödpersoner och 19 vittnesstöd, men en grundutbildning pågår och snart kommer styrkan att förstärkas med ytterligare fyra stödpersoner och fem vittnesstöd. ■ På jouren finns en anställd verksamhets- och vittnesstödsamordnare på heltid, en praktikant från socionomutbildningen och en person som är timanställd och kan hoppa in vid behov.

– De flesta vi har kontakt med har utsatts för mångdbrott. Vi möter även brottsoffer som utsatts för andra brott, våld i nära relation till exempel, men misshandel, olaga hot, ofredande, förtal och stöld är bland det vanligaste. Rån har vi också mycket – både personrån och butiksrån, berättar Lisa Henningsson, verksamhets- och vittnesstödsamordnare på Brottsofferjouren i Örebro-Lekeberg.

– Även bedrägerier har ökat, säger Margret Lundin, som är stödperson sedan 2006 och arbetar ideellt på jouren ungefär en gång i veckan.

När Tidningen Brottsoffer besöker jouren har flyttlasset precis gått till nya lokaler i centrala Örebro. Här finns bland annat ett samtalsrum för stödsamtal och två telefonlinjer som stödpersonerna kan använda för att ringa brottsutsatta. Nya ärenden kommer hela tiden in till jouren och stödpersonerna är aldrig sysslolösa.

– Dels har vi ärenden som kommer in från polisen och dels har vi många som ringer direkt till oss, säger Lisa Henningsson.

Förra året hade jourens stödpersoner kontakt med 779 personer. Det brott som flest hade utsatts för var misshandel.

”Normalt sett tycker de flesta vi möter att det tar lång tid. De vill gå vidare, men så länge de inte vet om det blir rättegång kan det vara svårt.

Lisa Henningsson, verksamhets- och vittnesstödsamordnare.

Lisa Henningsson arbetar som verksamhets- och vittnesstödsamordnare på Brottsofferjouren i Örebro-Lekeberg.

– De som drabbats av misshandel är ofta rädda, ledsna och arga. Helst skulle de vilja att polisen kunde gripa förövaren på en gång, säger Margret Lundin.

– Det är vanligt att de inte vill gå ut och knappt litar på någon längre, säger Lisa Henningsson.

Ett annat brott som ofta får allvarliga konsekvenser för den som drabbats är rån.

– Rån upplevs som väldigt skrämmande och väcker ofta både rädsla och ilska. De som rånas i butik möter ofta ett vapen, vid per-

sonrån är det vanligt med misshandel, men de drabbade har liknande reaktioner efteråt. De vågar inte gå ut eller till jobbet. För de flesta spelar det också stor roll om polisen får tag i en gärningsperson eller inte, säger Lisa Henningsson.

Vid inbrott kan det vara lättare att ge konkreta råd om hur tryggheten kan ökas, menar de.

– Efter ett inbrott reagerar många med att säkra upp hemmet, man kanske köper ett larm till exempel, säger Margret Lundin.

– En sak som många som blivit

” De som drabbats av misshandel är ofta rädda, ledsna och arga. Helst skulle de vilja att polisen kunde gripa förövaren på en gång.

Margret Lundin, stödperson.

utsatta för inbrott reagerar mot är att de inte kan få ersättning för kränkning om de inte varit hemma och konfronterats med gärningspersonen. De tycker att det inte kan vara mer kränkande än att någon har tagit sig in i ens hem. Kränkning har ju en innebörd för oss i vardagsspråket och en annan innebörd juridiskt, säger Lisa Henningsson.

Bedrägerier är ett annat brott som också har stor påverkan på dem som drabbats, men på ett annat sätt.

– Även om en gärningsperson döms behöver det inte betyda att brottsoffren blir ekonomiskt kompenserade, de kan ändå sitta där med skulder. Vi möter många som utsatts för nätbedrägerier. Det kan vara allt från falska köp på Tradera eller Blocket till de riktigt stora bedrägerierna där de har lånat pengar för att de trott att de sedan ska kunna få ut vinstpengar. Sedan finns det också de som har blivit lurade på pengar via sitt betalkort till exempel, men där kan ofta banken hjälpa till, säger Lisa Henningsson.

– Vid bedrägerier är skam och frustration vanliga reaktioner. Ibland kan det vara en bekant som är gärningsperson och då blir det andra känslor, säger Margret Lundin.

Lisa Henningsson och Margret Lundin upplever att det gör stor skillnad för brottsutsatta om de har fått ett bra bemötande från polisen.

– Vi märker att det betyder mycket om de får någon typ av information från polisen om vad som händer. Även om ett ärende läggs ned kan de ändå tycka att det

är okej om de får en förklaring till varför. Men de som inte hör något från polisen frågar sig hur de ska kunna lita på rättssamhället igen. Vi förstår att polisen inte kan lösa alla brott, men kan de ge tre minuter till en muntlig kontakt så skulle det göra stor skillnad för de utsatta, säger Lisa Henningsson.

– Vi får ofta förklara vad som händer efter polisanmälan. Efter en, två veckor börjar många undra varför det inte händer något och blir irriterade. Då får vi berätta om polisens arbetsgång och varför det tar tid. Jag brukar säga att man oftast inte kan räkna med att det händer något det första halvåret, säger Margret Lundin.

– Det går fort i de fall där det blir någon häktad, men då rör det sig ofta om grovre brottslighet. Normalt sett tycker de flesta vi möter att det tar lång tid. De vill gå vidare, men så länge de inte vet om det blir rättegång kan det vara svårt, säger Lisa Henningsson.

Lisa Henningsson berättar att en rättegång ofta innebär en ny påfrestning för den brottsutsatta.

– Alla jublar inte över att det blir rättegång, istället blir det en till sak att ta sig igenom och man måste berätta allt igen.

– Först har man kämpat för att gå vidare och sedan ska man gå tillbaka igen. Det är något som kan vara väldigt jobbigt även för vittnen, säger Margret Lundin.

Jouren har många kontakter som återkommer under olika faser av rättsprocessen. Lisa Henningsson och Margret Lundin menar att Brottsofferjouren fyller en viktig funktion.

Margret Lundin är stödperson sedan 2006 och arbetar ideellt på jouren ungefär en gång i veckan.

– Socialtjänsten har ett ansvar att ge stöd till brottsutsatta enligt socialtjänstlagen, men jag tror inte att det är många som skulle ringa till socialtjänsten efter att de utsatts för ett mängdbrott, säger Lisa Henningsson.

– I Örebro har vi Stödcentrum för unga brottsoffer och vårdcentralen hänvisar vi ofta till när vi märker att det behövs mer samtalsstöd än vi kan ge. Men även om de får en kuratorskontakt via vårdcentralen är det vanligt att vi ändå finns kvar som ett stöd i rättsprocessen. ■

” Vi märker att det betyder mycket om de får någon typ av information från polisen om vad som händer.

Lisa Henningsson, verksamhets- och vittnesstödssamordnare.

Jourerna berättar

FOTO: EMILIA ENGBÄHL

Föreläsaren Peter Örn avtackas av Britt Andreasson från Brottsofferjouren i Mölndal-Härnäs.

Värdegrund i fokus på regional vidareutbildning

Stödjare vid lokala brottsofferjourer inom Västra Götaland möttes kring frågor som berör vår gemensamma värdegrund vid den av Länsföreningen arrangerade vidareutbildningen som detta år förlades till Folkets hus i Trollhättan.

Peter Örn, tidigare verksam som generalsekreterare för Röda korset, VD på Riksteatern och därefter VD för Sveriges Radio var inbjuden att föreläsa. Peter inledde med att berätta om hur han en mörk kväll utsattes för grovt rån och tvingades lämna ifrån sig sin bil, vad denna kränkning och rädslan som följde gjorde med honom, men inte minst betydelsen av att en stödperson från Brottsofferjouren ringde upp och erbjöd sin hjälp. Med denna självupplevda berättelse som grund fortsatte Peter att tala om den livsnödvändiga medmänskligheten.

Med ledorden för vår gemensamma värdegrund: empatisk, engagerad, trovärdig och ansvarsställande förmedlade han vikten av den enskilda människans engagemang och det ideella arbetets ovärderliga tillgång i vårt samhälle. Genom sin föreläsning ställde han sitt kunskande och sina erfarenheter till vårt förfogande och förmedlade värdet av en gemensam väl utarbetad värdegrund. Han fick varje deltagare att känna sig bekräftad och behövd.

Efter det följde grupparbete där arrangörerna fått god hjälp av Ulla Graneli på Brottsofferjourens Riksförbund som arbetat fram olika dilemman som kan uppstå i mötet med hjälp-sökande och i det interna arbetet. Gruppernas uppgift blev att utifrån värdegrunden samtala och söka finna ett bra förhållningssätt till dess frågeställningar. Riksförbundet representera-

Kreativt värdegrundsarbete i Nordöstra Skåne

Den 14 september höll vi på Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne vårt årliga seminarium för alla ideellt aktiva i vår jour.

Vi började dagen med att lyssna till vår förbundsordförande Sven-Erik Alhem. Intressant och inspirerande som vanligt! Efter lunch hade vi bjudit in Superintendent Claes Persson från polisgruppen CIRCA, en grupp som specialiserat sig på att utreda seriebrott mot äldre. Det var en väldigt lärorik och intressant föreläsning. Deras arbete i denna grupp är verkligen imponerande.

Senare på eftermiddagen hade vi information från jouren angående våra projekt Skyddsnät och Brotsutsatt och funktionsnedsättning. Efter detta fördjupade vi oss i vår värdegrund.

På temat värdegrund med de fyra nyckelorden; engagerad, empatisk, ansvarsställande och trovärdig målade vi tillsammans fyra tavlor att pryda jourens väggar med och som ständigt kan påminna oss om den viktiga grund vi står på och vad vårt uppdrag är. Det blev en väldigt kreativ och lyckad avslutning på vårt seminarium med många härliga skratt som gav mycket energi! Därefter åt vi en gemensam middag.

Våra seminarier och utbildningar sponsras av Bäckaskog Slott och det är verkligen en stor förmån att få vara där och inspireras i deras vackra miljö.

TOVE TRESCHOW OCH CHRISTINA LINGSTROM
Brottsofferjouren i Nordöstra Skåne

Till vänster: Värdegrundens nyckelord gestaltades i tavlor.

Nedan vänster: Det blev många skratt under seminariet.

Nedan höger: Jourens kassör Staffan Lundbom och ordförande Tove Treschow.

des av Helena Wahlund, ledamot i förbundsstyrelsen, som med stor praktisk erfarenhet av jourarbete inledde gruppsamtalen och därefter bistod varje grupp under samtalets gång.

I utvärderingen för konferensen framkommer vikten och värdet av att på detta sätt få arbeta med frågeställningar som kan uppstå i vår verksamhet och värdet i att söka lösningar utifrån en gemensam värdegrund. Flera

uttryckte att detta var något varje lokal jour behöver hålla levande och aktuellt.

Konferensen genomfördes i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan där verksamhetutvecklare Anna Anteryd funnits med i planering och medverkade som konferencier.

BRITT ANDREASSON
Brottsofferjouren i Mölndal-Härnäs

FOTO: BROTTSOFFERJOUREN I TROLLHÄTTAN-LILLA EDET

Utbildningen planerades av Börje Lundström, som är ansvarig för vittnesstöd och skadestånd inom Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet.

FOTO: BROTTSOFFERJOUREN I TROLLHÄTTAN-LILLA EDET

Magdalen Alatalo, jurist på Brottsoffermyndigheten, vill ha in fler ansökningar om brottskadestånd. "Många går utan ersättning som de skulle ha haft", säger hon.

Trollhättan-Lilla Edet höll fortbildning om skadestånd

Fortbildning i skadestånd för brottsdrabbade. Det var rubriken på en regional utbildning kring skadestånd, som Brottsofferjouren Trollhättan-Lilla Edet har genomfört under tre onsdagskvällar i oktober.

För initiativ och planering svarade Börje Lundström, ansvarig för vittnesstöd och skadestånd inom föreningen, med god hjälp av jourens samordnare, Emilia Engdahl.

– Vi tänkte oss först en timmes information på en stödpersonsträff, men ämnet är så omfattande, så vi märkte att det inte skulle räcka, säger Börje Lundström.

Utbildningen var efterlängtat. Den belyste ämnet från många olika synvinklar och förutom från Trollhättan och Lilla Edet deltog brottsofferstödare och vittnesstödare från Uddevalla, Lysekil och Vänersborg.

Magdalen Alatalo, jurist på Brottsoffermyndigheten, redogjorde för myndighetens olika avdelningar och berättade att Brottsskadeenheten brukar få in 10 000 ansökningar varje år och att man 2012 betalade ut 90 miljoner.

– Vi vill gärna få fler ansökningar. Ersättningen visar att samhället tar brottet på allvar och hjälper den brottsdrabbade att komma vidare, förklarade hon.

Myndigheten är framgångsrik när det gäller återkrav på de skadeståndsskyldiga. 30 miljoner fick man in förra året.

– Vi lyckas bra på grund av att vi kan vänta. Men brottsoffret kan inte vänta, säger Magdalen Alatalo.

Polisens brottsoffersamordnare, kriminalinspektör Ulf Hansson, informerade om hur skadeståndsanspråk handläggs vid polisanmälan och under utredningen.

Om målsägandebiträdets roll berättade advokat Sven Save. Han har under många år medverkat med stöd och rådgivning till jourens stödpersoner och ingår nu även i föreningens styrelse.

Från tingsrätten i Vänersborg och åklagarkammaren i Uddevalla medverkade chefsrådmann Niclas Johannisson och kammaråklagare Eva Oscarsson. Kronofogden representerades av Anette Fogelberg, som redogjorde för arbetet med att driva in det utdömda skadeståndsbeloppet från den tilltalade. Och personskadechef Mikael Danielsson från Länsförsäkringar berättade hur man gör när gärningsmannen är okänd och när hon eller han inte kan betala.

LISBETH BENGTSSON

Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet

Brottsofferjouren i Gävle firade 25 år

Den 7 oktober firade Gävle brottsofferjour 25-årsjubileum. Vi bjöd på flera olika aktiviteter under dagen som alla blev mycket lyckade.

Vi började med en föreläsning under förmiddagen av förbundsordförande Sven-Erik Alhem i förvaltningshuset dit medlemmar, stödpersoner, vittnesstöd och övriga samarbetspartners var inbjudna. Tanken var att generalsekreterare Eva Larsson också skulle föreläsa men på grund av sjukdom kunde hon inte närvara.

Under dagen hade vi också information på Gallerian nian. Stödpersoner, vittnesstöd och anställd informerade och pratade med allmänheten.

Under kvällen hade vi öppet hus på jouren med snittar och bubbel samt annat tilltugg. Vi hade också en utställning med gamla tidningsklipp som samlats under jourens 25 år. TV och tidningar besökte oss. Vi bjöd på hemmagjorda snittarna med lax, ost, korv och andra godsaker. Sammanlagt fick vi besök av mellan 50–60 personer under kvällen.

EMMA-LENA WENNBERG

Brottsofferjouren i Gävle

FOTO: BROTTSOFFERJOUREN I GÄVLE

Information på Gallerian nian var en av aktiviteterna under Brottsofferjouren i Gävles 25-årsjubileum.

Brottsofferjourerna på Öppen domstol

Sveriges domstolar anordnade Öppen domstol den 12 oktober. Syftet var att öka tillgängligheten och allmänhetens insyn i domstolarnas arbete. På plats på många av landets domstolar under dagen fanns brottsofferjourerna som berättade om vittnesstödsverksamheten.

FOTO: LULEÅ BROTTSOFFERJOUR

Sara Åsberg, vittnesstöd i Gällivare tingsrätt, informerade och delade ut material.

Vittnesstöd på plats i Gällivare och Haparanda

Vittnesstöd i både Gällivare och Haparanda tingsrätt deltog i Öppen domstol lördagen 12 oktober.

Åklagare, advokater, frivården och tingsrättens personal var också på plats. Dagen besöktes av många kommuninvånare och vittnesstöden fick möjlighet att berätta om sitt uppdrag för besökare.

Det är viktigt att allmänheten får kännedom om vilket stöd de erbjuds av vittnesstöden och hur de kan underlätta för vittnen och målsägande att delta i en domstolsförhandling. Frågorna som ställ-

des till vittnesstöden handlade också utslutande om rollen som vittnesstöd och vilken hjälp och stöd som finns att få.

Populärt var pennor, reflexer och godis med logga samt frukt. Medlemsansökan till BOJ kan vara bra att ha med för att värva nya medlemmar samt medlemstidningen.

Vi hoppas att detta blir en årligen återkommande möjlighet att marknadsföra vittnesstödsverksamheten.

EVA FORSBERG

Luleå Brottsofferjour

FOTO: BROTTSOFFERJOUREN I SÖDRA KALMAR LÄN

Intresset var stort när Brottsofferjouren södra Kalmar län fanns på plats tingsrätten i Kalmar. Vittnesstödjaren Rolf Halle berättar för en besökare om vittnesstödsverksamheten.

Öppen domstol blev succé i Kalmar

Den 12 oktober anordnades dagen Öppen Domstol på Kalmar tingsrätt. Dagen blev en stor succé för tingsrätten och för oss på Brottsofferjouren i södra Kalmar län. Väldigt många besökte vårt informationsbord för att få veta lite mer om oss, och nu har vi många namn på vår "intresselista", superkull!

CAROLINE ÅKESSON

Brottsofferjouren i södra Kalmar län

Jourerna berättar

Många besökare på Södertörns tingsrätt

72 domstolar hade lördagsöppet den 12 oktober då dörrarna öppnades för allmänheten. Södertörns tingsrätt var så klart en av dem.

På plats förutom vittnesstöd fanns även handläggare som arbetar på tingsrätten med att hantera alla ärenden som kommer in samt nämndemän, Åklagarmyndigheten, Advokatsamfundet, Frivården och familjerätten. De hade alla utställningsbord med broschyrer och fanns tillhands för att svara på allmänhetens frågor.

Det var förutom vittnesstödssamordnaren Natalie Hansdotter även tre ideella vittnesstödjare på plats vid vittnesstödsverksamhetens utställningsbord för att ge allmänheten information om vad verksamheten gör.

Under dagen anordnades rundvandringar på tingsrätten och man kunde även ställa frågor under hela dagen till en ordförande i en rättegångssal. Det var även presentation av en sal där man blev informerad om tekniken som finns gällande exempelvis videoförhör.

Det arrangerades också fyra rättegångsspel under dagen som så auten-

FOTO: NATALIE HANSDOTTER

Vittnesstödet Monica Kangas informerade om vittnesstödsverksamheten på Södertörns tingsrätt.

tiskt som möjligt skulle skildra hur en brottmålsförhandling går till. Aktörerna spelades av anställda på tingsrätten där ordförande alltid spelades av en riktig domare. I två av rättegångsspelen var det även vittnen kallade. De spelades av en protokollförare och vittnesstöd fick vara med och sitta bredvid vittnet inne i salen. Det visade allmänheten en del av vårt arbete med vittnen där vi om vittnet är oroligt och vill att vi sitter bredvid kan följa med.

Öppen Domstol var ett mycket bra tillfälle att nå ut till allmänheten med information angående vittnesstöd. Vi hade en del besökare som också skulle vilja engagera sig ideellt efter att ha hört hur vi arbetar med att stöda vittnen, målsäganden och anhöriga samt tilltalade utan försvarare.

NATALIE HANSDOTTER

Samordnare för vittnesstödsverksamheten, Södertörns tingsrätt

FOTO: BROTTSOFFERJOURNEN MÖLNDALE-HÄRRYDA

Vittnesstödssamordnaren Therese Hevosaho och vittnesstödet Birgitta Myrberg informerade om vittnesstödsverksamheten på Göteborgs tingsrätt. Vittnesstödet Sten Berglund var också med under dagen, men var stöd vid en förhandling under fototillfället.

Givande dag på Göteborgs tingsrätt

En trappa upp på plan två står vi vid en av våra vittnesstödsdiskar. Det är Öppen domstol på Göteborgs tingsrätt och på disken har vi laddat med allt från BOJ-reflexer och godis till rekryteringslistor och material om vår verksamhet.

Vittnesstödjarna är med i rättegångsspelen som pågår i två salar där det handlar om brottmål. En notarie agerar ett nervöst vittne som ska höras om ett krogslagsmål och önskar ha med sig vittnesstöd. "Det är ju riktigt skönt att ni är med. Tryggt! Till och med nu när det är på låtsas," säger hon efteråt.

Många besökare kommer fram och vill

prata. Några vill veta hur man blir vittnesstöd. Andra är på en domstol för första gången.

En ung tjej kommer fram. Hon tycker att uppdraget låter väldigt spännande och intressant. Hon vill veta mer om BOJ och får broschyrer. Hon suckar när hon får höra att man ska fyllt 18 år. Hennes mamma anmäler sig som intresserad på listan istället.

Dagen går väldigt fort vilket den brukar göra när man har roligt. För det har vi. Och vi hoppas att detta kommer ske igen!

THERESE HEVOSAHO

Vittnesstödssamordnare, Brottsofferjouren i Mölndal-Härryda

Jourerna berättar

FOTO: LASSE FORSBERG

Bakre raden: Lars Andersson från Värmlands Idrottsförbund tillsammans med Lars-Erik Enocksson. Främre raden: Hampus Uelzhöfer, Maria Schyllander, Malin Pluto, Marcus Juhlin och Niklas Schutzer.

Brottsofferjourens stödperson och gruppleddare prisades av Länsförsäkringar i Värmland

Brottsofferjouren Värmland gratulerar Maria Schyllander, stödperson och gruppleddare för stödgruppen Vågen! Maria har, tillsammans med fyra andra ungdomar, fått motta Länsförsäkringar Värmlands ungdomsledarstipendium 2013. Stipendiet delades ut i samband med hockeymatchen Färjestad-Frölunda i Löfbergs Arena lördagen den 26 oktober. Maria fick priset för att hon i sin egenskap av gruppleddare för stödgruppen Vågen engagerar sig för att unga flickor och kvinnor som varit utsatta för sexualiserat våld ska kunna gå vidare i livet.

MONICA EKSTRÖM

Brottsofferjouren Värmland

Till tjuven

*Smyckena kan du behålla
och portmonnän likaså,
ja allt som kan återlämnas
kan du behålla.
Men glädjen som du tog
vill jag ha tillbaka!*

ROGER BERGKVIST

Stödperson, Brottsofferjouren i Västerås

FOTO: GUNILLA LUNDKVIST

Halmstad Manskör under ledning av Birgit Nilsson Huss spred glädje med ett varierat program. Stefan Wikrén ackompanjerade på piano.

Behållningen från jubileumskonsert till Brottsofferjouren i Södra Halland

Halmstad Manskör firade nyligen sitt 70-årsjubileum med en omväxlande och uppskattad konsert i S:t Nikolai kyrka i Halmstad.

Sin vana trogen valde kören att ge behållningen till en verksamhet som ligger dem varmt om hjärtat. Denna gång gick behållningen på 15 800 kronor till Brottsofferjouren Södra Halland.

Förbundsordförande Sven-Erik Alhem var inbjuden som talare. Han talade om rättvisa och lyfte bland annat fram problemet med att alla grupper i samhället inte har samma möjlighet att hävda sin rätt. Gun Yström, ordförande i Brottsofferjouren Södra Halland, informerade kort om vår verksamhet och passade på att tacka Halmstad Manskör för deras val av mottagare av behållningen från konserten.

Före konserten åt vi en gemensam lunch tillsammans med Sven-Erik Alhem och han besökte även våra lokaler.

GUNILLA LUNDKVIST

Brottsofferjouren i Södra Halland

FOTO: GUNILLA LUNDKVIST

Förbundsordförande Sven-Erik Alhem höll ett tal under konserten.

FOTO: GUNILLA LUNDKVIST

Sven-Erik Alhem besökte Brottsofferjouren i Södra Hallands lokaler. Här i samtal med jourens ordförande Gun Yström.

Kickoff i Växjö med tema Nutid och framtid

Efter en underbar sommar och en lika fin och solig höst var vi väl beredda att samlas inför Kickoff den 1 oktober på Vida Arena.

Temat var Nutid och framtid och inbjudna var också en panel bestående av vice chefsåklagare Yvonne Rudinsson, advokat Sten-Åke Larsson, advokat Karin Berg, försäkringsman Bengt Martinsson, brottsutredare Sara Karlsson och brottsoffersamordnare Jan Aschan.

Paneldeltagarna redogjorde för sina yrkesroller och hur de såg på samarbetet med oss i BOJ. De fick bland annat frågan om de ser attitydförändringar till brott och offer i dagens samhälle.

Yvonne Rudinsson möter vi ju på tingsrätten liksom Sten-Åke Larsson, som oftast är försvarsadvokat. Karin Berg som nyligen slutat som advokat har stor erfarenhet som målsägandebiträde. Som sådan mötte hon ofta frågor om skadestånd och tillsammans med Bengt Martinsson, med lång erfarenhet av försäkringsfrågor, kommer hon numera till oss på BOJs kansli en gång i månaden. Dit kan de brottsoffer, som tilldömts skadestånd, vända sig om de har svårt att hantera det praktiska i kon-

FOTO: BROTTSOFFERJOURN I VÄXJÖ

Ordförande Göran Theodorsson och vice ordförande Per Österberg föreläste. Bredvid dem sitter dagens panel bestående av vice chefsåklagare Yvonne Rudinsson, advokat Sten-Åke Larsson, advokat Karin Berg, försäkringsman Bengt Martinsson, brottsutredare Sara Karlsson och brottsoffersamordnare Jan Aschan.

takten med försäkringsbolag, Kronofogdemyndighet eller Brottsoffermyndigheten. Sara Karlsson berättade om hur hon som brottsutredare möter offer och gärningsmän och i det sammanhanget informerar om BOJ. Jan Aschan berättade att han funnit det mycket meningsfullt att som brottsoffersamordnare stödjade och hjälpa människor i kris, inte så sällan gäller det nära relationer och familjekonflikter.

Det var intressant att lyssna till paneldeltagarna och de hade möjlighet att tala om vad de menar fungerar bra eller mindre bra i samarbetet mellan dem och oss.

Sten-Åke Larsson påpekade vikten av objektivitet inför de olika kontrahenterna vid domstolsförhandlingen.

Efter kaffe och god macka enades vi stödpersoner och vittnesstöd om ett antal angelägna ämnen som vi önskar förbättra vår kunskap om. Brott som sker via sociala medier var ett exempel. Turligt nog för oss är en föreläsning om detta redan inplanerat den 14 november. Då möts vi igen för inspirerande samtal.

ULLA MALMGREN

Vittnesstöd, Brottsofferjouren i Växjö

Uppsala-Knivsta bjöd in till föreläsning om minnespsykologi

Lördagen den 26 oktober kom Peter Strandell från Stiftelsen Tryggare Sverige till Uppsala och föreläste om minnespsykologi och brottsutsattas reaktionsmönster.

Föreläsningen är speciellt framtagna av Stiftelsen Tryggare Sverige för stödpersoner och andra verksamma inom brottsofferstödande verksamheter. Utöver Brottsofferjouren Uppsala-Knivsta deltog

även personer från Vittnesstöden i Uppsala och Kvinnojouren Liljan i Tierp.

Deltagarna fick utökad kunskap om bland annat olika teorier om brottsutsatthet, brottsutsattas reaktioner, minnets uppbyggnad, hur minnet fungerar i en kris och hur man på bästa sätt bemöter en person i krisens olika stadier.

Efter en heldag med värdefull information, trevligt sällskap och en god

lunch gick alla därifrån trötta men mycket visare. Vi på Brottsofferjouren Uppsala-Knivsta skulle vilja tacka föreläsaren Peter Strandell men även alla deltagare som kom och förgyllde dagen. Föreläsningen bekostades med medel från Brottsoffermyndigheten.

JESSICA MATTSÖN

Brottsofferjouren i Uppsala-Knivsta

Jourerna berättar

FOTO: ULF DALEVIK

Lars Lilled föreläste på temat "Att ge det meningslösa en mening".

Att ge det meningslösa mening

Mölndal-Härnäs stödare har för sin vidareutbildning fått ta del av två föreläsningar förlagda till Södra portens konferenscenter i Mölndal. Lokala jourer i Västra Götalandsregionen har varit inbjudna till dessa föreläsningar vilket givit goda möjligheter till att lära känna varandra.

Under temat "Att ge det meningslösa en mening" föreläste Lars Lilled. Han har stor erfarenhet av samordning vid kris och katastrof. Bland annat var han huvudansvarig för det långsiktiga uppföljningsarbetet efter Backabranden, en erfarenhet som kommit att prägla hans liv på många sätt. Det har sagt om Lars att han är expert på dessa frågor. Självt säger han att "en expert är en som har försökt". Vi som tog del av Lars berättelse anar att han genom empati och ödmjukhet förenad med en gnutt humor förmår att ge det meningslösa en mening och också förmedla denna mening till andra.

I skrivandets stund är det på dagen 15 år sedan Backabranden. Lars säger att sorg handlar om framtiden, och det var så det blev. Människors liv förändrades för all framtid den kvällen. I filmsekvenser fick vi se ungdomar som med kraft och mod förmått ge framtiden mening och innehåll. Några av dessa ungdomar är idag en röst som höjs mot våldets meningslöshet. Vi har sett mycket av detta i vårt land och själv har jag brottats med frågan hur vi inom BOJ ska förmå ge tröst och hopp till

drabbade. Detta ledde mig till att i litteraturen söka de så kallade experternas råd – de som har försökt. Det ledde fram till ett citat som jag nu satt upp ovanför mitt skrivbord på kansliet som lyder:

*Om våldet är kallt – låt oss då vara varma.
Om våldet är känslolöst – låt oss då ha känslor.*

Om våldet är hårt – låt oss då vara mjuka.

Om våldet är stumt – låt oss då tala.

Ja låt oss alltid gå emot våldet.

Ytterligare en föreläsning har erbjudits våra stödare. Marie Hagsgård föreläste under temat "Vilken information och vilket bemötande vill vittnen och parter ha i domstolar" Marie har tidigare arbetat som domare i Göteborgs tingsrätt och hovrätten för Västra Sverige. Denna eftermiddag presenterade hon resultatet av cirka 2 000 genomförda intervjuer med parter och vittnen som domare och domstolspersonal genomfört efter förhandlingar. Därefter följde samtal kring hur BOJ, och då framförallt vittnesstödare, kan förbättra sitt stöd och sin information inför rättegång.

Jouren har under oktober månad avslutat en grundutbildning där sju deltagare slutförde utbildningen och nu påbörjat sin praktik, ett värdefullt tillskott för brottsoffer och vittnesstödjande arbetet.

BRITT ANDREASSON

Brottsofferjouren i Mölndal-Härnäs

Landshövding besökte jouren

Den 4 november hade jouren i Kalmar ett mycket uppskattat besök av vår landshövding Stefan Carlsson, som gav sig mycket god tid att ta del av både våra bekymmer och glädjeämnen och visade ett genuint intresse för vår förening och vårt sätt att arbeta.

Brottsofferjouren – ytterligare något att vara stolt över i södra Kalmar län!

BRITTA-STINA FALL

Brottsofferjouren i södra Kalmar län

Stödpersonsträff i Trollhättan

Eva Larsson, generalsekreterare för Brottsofferjouernas Riksförbund, gästade Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet vid föreningens senaste stödpersonsträff. Hon uppehöll sig bland annat vid den förestående organisationsförändringen, som innebär samverkan i större enheter med ökad lokal förankring och fler stödgrupper.

Hon berättade att landets brottsofferjourer förra året gav stöd till 99 279 brottsoffer, vittnen och anhöriga och hon redogjorde också för arbetet med utsatta grupper. BOJ beviljades i somras go-konto av Stiftelsen för insamlingskontroll. Därmed kan man vara säker på att pengar som samlas in hamnar där de verkligen behövs. Eva Larsson deltog också i ett dialogmöte med arbetsmarknads- och socialförvaltningens politiker och tjänstemän.

LISBETH BENGTTSSON

Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet

Brottsofferjourerna

BROTTSOFFER JOURN. 0200-212019

De lokala brottsofferjourerna ger stöd till brottsoffer, anhöriga och vittnen. Här finner du kontaktuppgifter till din närmaste jour. För postadresser och faxnummer se www.boj.se

Brottsofferjourernas Telefoncentral nås på 0200-21 20 19 och hjälper till att förmedla kontakt till alla lokala brottsofferjourer i Sverige.

För stöd på eget språk fyll i kontaktformulär på www.boj.se eller ring 0200-21 20 19.

Riksförbundets kansli når du på 08-644 88 00 eller riks@boj.se

Riksförbundets styrelse nås via styrelsen@boj.se

Läs mer om Brottsofferjourernas Riksförbunds verksamhet på www.boj.se eller på www.ungaboj.se

BLEKINGE LÄN

BLEKINGE

Karlshamn, Karlskrona, Olofström, Ronneby, Sölvesborg
Karlskrona: 0455-822 80
Karlshamn: 0454-192 92
Ronneby: 0457-177 74
Sölvesborg: 0456-144 10
info@blekinge.boj.se
www.blekinge.boj.se

DALARNAS LÄN

AVESTA-HEDEMORA

0225-77 45 77
070-627 90 17
info@avesta-hmora.boj.se
www.avesta-hmora.boj.se

BORLÄNGE

Borlänge, Falun, Gagnef, Ludvika, Smedjebacken, Säter
0243-143 71
070-625 65 80
info@borlange.boj.se

LEKSAND-RÄTTVIK

0247-133 21
info@leksand-rattvik.boj.se

MALUNG-VANSBRO

0280-183 57
070-343 12 53
kvinnojourenmalungsalen@live.se

MORA-ORSA-ÄLVDALEN

0250-181 68
070-209 35 42
info@mora.boj.se
www.mora.boj.se

GOTLANDS LÄN

GOTLAND

0739-28 17 65
info@gotland.boj.se

GÄVLEBORGS LÄN

BOLLNÄS-OVANÅKER

0278-247 02
info@bollnas-ovanaker.boj.se
www.bollnas-boj.se

GÄSTRIKE VÄSTRA

Hofors, Ockelbo, Sandviken
026-25 90 00
070-696 58 24
info@gastrike.boj.se

GÄVLE

026-10 55 77
070-570 32 10
info@gavle.boj.se
www.gavle.boj.se

HUDIKSVALL-NORDANSTIG

0650-100 20
info@hudiksvall.boj.se

LJUSDAL

0651-176 01
0730-753 036
info@ljusdal.boj.se

SÖDERHAMN

0270-101 21
070-526 64 03
boj.soderhamn@telia.com

HALLANDS LÄN

FALKENBERG

0346-587 87
info@falkenberg.boj.se

KUNGSBACKA

0300-83 48 40
info@kungsbacka.boj.se

SÖDRA HALLAND

Halmstad, Hylte, Laholm
035-12 48 24
035-12 48 43
boj.halmstad@telia.com

VARBERG

0340-67 65 01
info@varberg.boj.se

JÄMTLANDS LÄN

JÄMTLAND

Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund
063-51 24 00
073-801 45 64
info@jamtland.boj.se
www.jamtland.boj.se

JÖNKÖPINGS LÄN

HÖGLANDSKOMMUNERNA

Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vetlanda
0381-138 55
info@hoglandskommunerna.boj.se

JÖNKÖPING

Habo, Jönköping, Mullsjö
036-10 76 40
info@jonkoping.boj.se
www.jonkoping.boj.se

SMÅLAND WEST

Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd, Värnamo
0370-158 77
info@smalandwest.boj.se
www.smalandwest.boj.se

KALMAR LÄN

OSKARSHAMN-MÖNSTERÅS-HÖGSBY

0491-176 00
info@oskarshamn.boj.se
www.oskarshamn.boj.se

SÖDRA KALMAR LÄN

Borgholm, Emmaboda, Kalmar, Mörylånga, Nybro, Torsås
0480-880 85
info@kalmar.boj.se
www.kalmar.boj.se

VIMMERBY-HULTSFRED

Hultsfred, Vimmerby, Västervik
0495-128 18
info@hultsfred.boj.se

KRONOBERGS LÄN

SUNNERBO

Ljungby, Markaryd
Ljungby: 0372-145 21
Strömsnäsbruk: 0433-719 25
info@sunnerbo.boj.se
www.sunnerbo.boj.se

VÄXJÖ

Alvesta, Lessebo, Tingsryd, Uppvidinge, Växjö
0470-456 94
info@vaxjo.boj.se
www.vaxjo.boj.se

ÄLMHULT

0476-169 31
info@almhult.boj.se

NORRBOTTENS LÄN

BODEN

0921-124 44
info@boden.boj.se
www.boden.boj.se

LULEÅ

0920-104 13
info@lulea.boj.se
www.lulea.boj.se

PITEÅ-ÄLVSBYN

Arvidsjaur, Arjeplog, Piteå, Älvsbyn
0911-181 81

SKÅNE LÄN

HELSINGBORG-HÖGANÄS-BJUV

042-13 37 00
boj.helsingborg@telia.com
www.helsingborg.boj.se

HÄSLEHOLM-OSBY-PERSTORP

0451-127 17
info@hassleholm.boj.se

LANDSKRONA-SVALÖV

0418-43 61 71
info@landskrona.boj.se

MELLERSTA SKÅNE

Eslöv, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Staffanstorp
046-32 32 98
info@mskane.boj.se
www.mskane.boj.se

NORDÖSTRA SKÅNE

Bromölla, Kristianstad, Östra Göinge
044-12 17 33
info@noskane.boj.se

SÖDERSLÄTT

Svedala, Trelleborg, Vellinge
0410-103 70
info@soderslatt.boj.se
www.soderslatt.boj.se

BROTTSOFFER- OCH KVINNO-JOURN SYDÖSTRA SKÅNE

Sjöbo, Skurup, Ystad
0411-783 77
info@brottsoffer-kvinnojouren.se
www.brottsoffer-kvinnojouren.se

ÄNGELHOLM

Båstad, Klippan, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga
0431-143 00
info@engelholm.boj.se
www.engelholm.boj.se

ÖSTERLEN

Simrishamn, Tomelilla
0417-123 12
info@osterlen.boj.se
www.osterlen.boj.se

STOCKHOLMS LÄN

HANINGE-NYNÄSHAMN

08-777 85 00
info@haninge.boj.se
www.haninge.boj.se

HUDDINGE-BOTKYRKA

08-710 01 02
070-772 01 02
info@h-b.boj.se

Brottsofferjourerna

NACKA-TYRESÖ-VÄRMDÖ

08-466 91 66
boj.ntv@telia.com

NORRORT

Järfälla, Sigtuna, Sollentuna,
Upplands Väsby, Upplands-Bro
08-591 272 00
070-365 66 06
info@norrorts.boj.se
www.norrorts.boj.se

NORRTÄLJE

0176-571 81
info@norrtalje.boj.se

SKÄRHOLMEN

08-708 95 80
skarholmenboj@telia.com

SPÅNGA-KISTA

08-36 44 99
info@spanga-kista.boj.se
www.spanga-kista.boj.se

STOCKHOLMS

INNERSTAD-LIDINGÖ

08-612 21 21
info@stockholmsinnerstad-
-lidingo.boj.se
www.@stockholmsinnerstad-
-lidingo.boj.se

SYDOST

08-604 19 50
info@farsta.boj.se
www.farsta.boj.se

BROTTSOFFER-, KVINNO- OCH TJEJJOURN

SÖDERTÄLJE

Södertälje, Salem
08-550 147 34
070-494 68 75
info@sodertalje.boj.se
www.sodertalje.boj.se

SÖDRA ROSLAGEN

Danderyd, Täby, Vallentuna,
Vaxholm, Österåker
08-768 83 82
0739-39 44 76
info@sodraroslagen.boj.se

VÄSTERORT

Stockholm västerort, Solna,
Sundbyberg, Ekerö
08-89 70 00
info@vasterort.boj.se
www.vasterort.boj.se

SÖDERMANLANDS LÄN

ESKILSTUNA

016-12 62 10
info@eskilstuna.boj.se
www.eskilstuna.boj.se

KATRINEHOLM- FLEN-VINGÅKER

0150-780 17
info@katrineholm.boj.se
www.katrineholm.boj.se

STRÄNGNÄS

0152-176 00
info@strangnas.boj.se

ÖSTRA SÖRMLAND

Gnesta, Nyköping,
Oxelösund, Trosa
0155-28 62 20
info@o-sormland.boj.se
www.ostrasormland.boj.se

UPPSALA LÄN

ENKÖPING-HÅBO

0171-262 06
info@enkoping-habo.boj.se
www.enkoping-habo.boj.se

NORDUPPLAND

Tierp, Ål, Åreby, Östhammar
Tierp: 0293-712 20
Östhammar: 0173-212 21
info@norduppland.boj.se

UPPSALA-KNIVSTA

Kommuner: Knivsta, Uppsala
018-10 65 00
info@ uppsala.boj.se
www. uppsala.boj.se

VÄRMLANDS LÄN

VÄRMLAND

Forshaga, Grums, Hagfors,
Hammarö, Karlstad, Kil,
Munkfors, Sunne, Säffle, Torsby
054-18 28 88
info@varmland.boj.se
www.varmland.boj.se

VÄSTRA VÄRMLAND

Arvika, Eda, Ärjäng
0570-104 54
info@vvarmland.boj.se

ÖSTRA VÄRMLAND

Filipstad, Kristinehamn, Storfors
0550-122 20
info@ostravarmland.boj.se
www.ostravarmland.boj.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

DOROTEÅ

0942-100 93
info@dorotea.boj.se

LYCKSELE

Lycksele, Storuman, Sorsele
0730-77 73 03

SKELLEFTÄ

Malå, Norsjö, Skellefteå
0910-70 18 20
boj.skelleftea@gmail.com

UMEÅ

Bjurholm, Nordmaling,
Robertsfors, Umeå, Vindeln,
Vännäs, Åsele
010-568 23 73
info@umea.boj.se
www.umea.boj.se

VILHELMINA

070-204 75 53
brottsofferjouren@
vilhelmina.se

VÄSTERNORRLANDS LÄN

HÄRNÖSAND

0611-177 80
info@harnosand.boj.se
www.harnosand.boj.se

KRAMFORS

0612-137 96

SOLLEFTÄ

0620-170 07
info@solleftea.boj.se
www.solleftea.boj.se

SUNDSVALL-MEDELPAD

Sundsvall, Timrå, Ånge
060-19 22 77
info@sundsvall.boj.se
www.sundsvall.boj.se

ÖRNSKÖLDSVIK

0200-21 20 19
info@ornskoldsvik.boj.se
www.ornskoldsvik.boj.se

VÄSTMANLANDS LÄN

HALLSTAHAMMAR- SURAHAMMAR

0220-173 37
info@hallstahammar.boj.se
www.hallstahammar.boj.se

VÄSTRA MÅLARDALEN

Arboga, Kungsör, Köping
0221-200 91
info@vmalardalen.boj.se
www.vmalardalen.boj.se

SALA-HEBY

0224-864 40
info@sala-heby.boj.se
www.sala-heby.boj.se

VÄSTERÅS

Fagersta, Norberg,
Skinskatteberg, Västerås
021-41 32 60
info@vasteras.boj.se
www.vasteras.boj.se
Stödcentrum för Unga
Västerås: 010-567 63 25
stodcentrum@vasteras.
boj.se

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

ALE

0303-33 06 44
info@ale.boj.se

ALINGSÅS-LERUM-

VÄRGÅRDA-HERRLJUNGA

0322-63 97 97
info@alingsas.boj.se

BORÅS

Bollebygd, Borås, Mark, Sven-
ljunga, Tranemo, Ulricehamn
033-10 11 05
info@boras-sjuharad.boj.se

KUNGÄLV

Kungälv, Orust, Tjörn,
Stenungsund
0303-177 09
info@kungalv.boj.se
www.kungalv.boj.se

MÖLNDAL-HÄRRYDA

Mölnadal, Härryda, Göteborg,
Partille
031-27 02 21
info@molndal-harryda.boj.se
www.molndal-harryda.boj.se

STRÖMSTAD

0703-31 81 89
info@stromstad.boj.se
www.stromstad.boj.se

TROLLHATTAN-LILLA EDET

0520-805 14
070-232 02 54
Vittnesstöd: 073-905 50 85
info@trollhattan.boj.se
www.trollhattan.boj.se

UDDEVALLA-MUNKEDAL- LYSEKIL-SOTENÄS

0522-151 31
Vittnesstöd: 070-240 39 65

VÄNERSBORG-DALSÅN

Bengtstorp, Dals-Ed, Färgelanda,
Mellerud, Vänersborg, Ämål
0521-147 17
0709-84 55 64
info@vanersborg.boj.se

VÄSTRA SKARABORG

Essunga, Grästorps, Götene,
Lidköping, Skara, Vara
0510-235 88
boj.vskaraborg@telia.com

ÖSTRA SKARABORG

Falköping, Gullspång, Hjo, Karls-
borg, Mariestad, Skövde, Tibro,
Tidaholm, Töreboda
0500-48 75 43
info@ostraskaraborg.boj.se
www.ostraskaraborg.boj.se

ÖREBRO LÄN

SYDNÄRKE

Askersund, Hallsberg,
Kumla, Laxå
0582-154 24, 070-535 91 44
info@sydnarke.boj.se

BERGSLAGEN

Degerfors, Hällefors, Karlskoga,
Lindesberg, Ljusnärberg, Nora
0586-576 49
info@bergslagen.boj.se
www.bergslagen.boj.se

ÖREBRO-LEKEBERG

019-12 14 44
info@orebro-lekeberg.boj.se
www.orebro.boj.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

LINKÖPING

Kinda, Linköping, Ydre,
Åtvidaberg
013-10 44 00
boj-linkoping@telia.com
www.boj-linkoping.se

MOTALA-VADSTENA

0141-23 44 94
bojmo@telia.com

SYDVÄSTRA ÖSTERGÖTLAND

Boxholm, Mjölby, Ödeshög
0142-880 88
info@sv-ostergotland.boj.se

ÖSTRA ÖSTERGÖTLAND

Finspång, Norrköping,
Söderköping, Valdemarsvik
011-10 28 89
boj.norrkoping@telia.com
www.bojost.se